

سُورَةُ الْحَجِّ
Suuraa Hgajji`ii

*Dura dursoo suuran tun suuratulhgajj je'anti.

قبل كل شئ هذه هي سورة الحج

*Isiin suuraa madiina'aati aayata 52 53, 54, 55, malee . 55

وهي مدنية الا الآيات ٥٢٥٣٥٤٥٥ فهي
مكية

Aayaanni isiidhaa torbaatamii saddeet {78} .

وآياتها ثمان وسبعون {٧٨}

*Lakkooyi isi'ii diiddamii lama {22}

وعدها إثنان وعشرون {٢٢}

*Isiin eega suuratunnuurii buute.

نزلت بعد سورة النور

*Jalqabni dubbi'ii maqaa Rabbiitii

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

*Yaa ilmaan namaa,

يَا أَيُّهَا النَّاسُ

*Waaqa isin uume sodadhaa, waan inni dalagaa je'e dalaga'aa, waan inni dhiisaa je'e dhiisa'aa, azaaba Rabbii sodaadhaa ,

اتَّقُوا رَبَّ كُمْ

*Sosso'iinsi, hoggaa qiyaaman dhiyaatte dachiin sossootu kan eegasii aduun gama lixaatin baatu,

إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ

1} *Sosso'iinsa guddaa, jabaar, rakkoo guddoo fidu, kan namni ba'atuu hin dandeenye .

شَيْءٌ عَظِيمٌ ﴿١﴾

*Guyyaa sosso'iinsa san agartan wannii gartan,

يَوْمَ تَرَوْنَهَا

*Kan sababaa isi'iitin haati ilmoo hoosiftu irraanfattu rifatiinsa keessa,

تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ

*Kan dhalaan ilmoo gara'aa qabu, ilmoo darbu , odoo bakkan gayin,

وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمَلٍ حَمْلَهَا

*Gaafas nama hunda, kan gamaa gamana akka nama machaayetti jijjigu agarta sosso'iinsa dachi'irraa,

وَتَرَى النَّاسَ سُكَرَىٰ

*Isaan farshoo dhugu'urraa akkas hin taanee

وَمَا هُمْ بِسُكَرَىٰ

2} *Haa tayuu azaaba Rabbiitu jabaata, kan

وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ﴿٢﴾

gariin rifachiisu'uu afuufamnaa gaarri caccaphee, yaa'ee dachiin namaan lullulatee, akka markaba bahara keessatti danbaliin olii gad darbitutti, gaafas joolen rifatiinsa keessa ni arrooyti .

*Gariin namaa kan waan Rabbii keessatti di-

وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ

inaa isaa keessatti namaan moromuutu jira, waan haqa yookaa dhugaa hin tayin dubbatee, waan Rabbiin hin malle, kan qur'aanan hin malle, irra kaayee, qur'aanni oduu duri, eega duunee kaafamnee hin gaafatamnu faa je'ee namaan fa-lma daliilan male'etti, takkaayuu ragaadhan male'etti kan haqa jalan deemne

3} *Inni hoggaa namaan moromu yaada

وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَّرِيدٍ ﴿٣﴾

sheyxaana jallatee jala deema dubbiin nama kara'arraa bayeeti ragaa godhata. kan akka matooti'ii, warra cifraa shayxaana tayee, haqarraa nama dhoowu, jala deemeti haqa dida.

*Wanni sheyxaanatti murame,

كُذِّبَ عَلَيْهِ

*Inni nama isa imaama godhatee, isa jala deeme,

أَنَّهُ مِّنْ تَوَلَّاهُ

*Inni haqarraa isa jallisa ,

فَأَنَّهُ يُضِلُّهُ

4} *Karaa azaaba ibiddaati qajeelcha waan azaabatti isa geessu dalaysiisee, jechisiisa jechu'u.

وَيَهْدِيهِ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٤﴾

*Yaa ilmaan namaa,

يَأْتِيهَا النَّاسُ

*Yoo nuti qabri'ii nama kaasuu kan shakki

إِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ

tan taatan, yoo nuti nama ajjeefne, jiraachifnee kaafnee, nama tole jannata seensifnee, kan bade azaaba seensisuun, waan hin dandayamne isinitti fakkaate, mee akka itti uumamtan laalaa, achirraa namni duraan nu uumuu dandaye, eegasii nu deebisuu ni dandayaa beytani,

*Nutu abbaa keessan aadam uumnee jirra

فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ

*Biyye'erraa,

مِّنْ تُرَابٍ

*Eegasii ilmaan isaan bishaan dhiiraffii dhal-a'arraa bayurraa uumne,

ثُمَّ مِّنْ نُطْفَةٍ

*Eegasii bishaan sun gadaameessaa keessatti ititee, eega qaama haadhaa keessa fac-a'ee deebi'ee,

ثُمَّ مِّنْ عَلَقَةٍ

*Eegasii bishaan sun foon tayee,

ثُمَّ مِّنْ مُّضْغَةٍ

*Foon suuraa guutuu qabu, mata'aa harka
lamaanii, miilli lamaan isaa godhamee,

مُخَلَقَةٍ

*Takkaa foon hin sawaramin goonee isin
uumne,

وغيرِ مُخَلَقَةٍ

*Dandeytii teenya isinii ibsu'uu jecha, akka
namni akkanatti nu jalqabe akkanatti nu
deebisaa beytaniif,

لِنَسِبِنَ لَكُمْ

*Ulfa feene godaamessa keessatti itti cufnee,
jabeessina,akkan darbine,

وَنَقَرُ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ

*Hanga waytii, yaroo, dhalaaf godhamtetti,
sun baatii jaha, takkaa sanii olii,

إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى

*Eega yeroon dhalaaf godhamte sun dhu-
mtee , garaa haadha teessanii keessaa isinii
joolle'ee isin baafna,

ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا

*Eegasii isin jiraachifna ,akka guddattanii,
jabaattaniif, akka bakka cimiinsaa geessa-
niif, sun soddomarraa hanga afurtamattii,

ثُمَّ لَتَبَلِّغُوا أَشَدَّكُمْ

*Isinirraa nama, odoo bakka jabeenyaa san
hin geenye du'uutu jira,

وَمِنْكُمْ مَّنْ يَنْوِقُونَ

*Isinirraa nama eega bakka jabeenyaa gayee
, deebi'uutu jira,

وَمِنْكُمْ مَّنْ يَرُدُّ

*Gara irra darree jiruu namatti, sun dullo-
omee totorra'uudhaa, yeroon totorra'uudhaa
torbaatamii shani, takkaa saddeettama, tak-
kaa sagaltama,

إِلَىٰ أَرْدَلِ الْعُمُرِ

*Akka haala joollumma'atti deebi'ee laa-

لِكَيْ لَا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا

fatee qaamafii ayli'ille'een ,waan duraan beekhu irraanfatee, waan hin beyne
fudhatuu dadhabutti, akkanatti gad deebi'anii totorra'uun kun, nama qur'aana
hin qara'in kan ulamaa'ii hin tayinitti argama , ammoo isaan hin totorra'an,
inumaa isaanirraa, nama akkuma umrii dheeratuun ayliin isaa ida'amtuuu jira,
duuba namni Rabbiin akkatti uume, akkamitti waan Rabbiin je'u dida,

*Ammas humna teenyarraa wanni ati gartu,
dachii goggoyduu,duutuu,mayri, irra hin
jirre,

وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً

*Duuba hoggaa bishaan itti buufne ,

فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ

*Dachiin sun ni sossooti, wanni isii keessaa
mayre sossoo'uudhan,tan duraan duutee ca-
l'iftu ,

أَهْتَرَّتْ

*Ammallee dachiin ida'amteeti ol fuu-
dhamtii,

وَرَبَّتْ

*Magarsiti,

وَأَنْبَتَتْ

*Gosa waan mayruu hunda,

مِنْ كُلِّ زَوْجٍ

5} *Bareedaa nama dingu, kan ija das godhu

بِهَيْجٍ ۝

*Uumaa ilma namaa ,akkasitti uumun , dachii duute jiraachisee, akkasitti magarsiisun,

ذَلِكَ

*Sababaa Rabbiin, kan waa hunda uume

بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ

kan waan fedhe dalagu tayeefi, kan wanni inni uume hundi akka Rabbiin haqa taye, ragaa taatuu, Rabbiin beekhaa, dandayaa, dhabamni isaan hin malle, duriifii boodallee,

*Rabbiin kan warra du'e jiraachisu,

وَأَنَّهُ يُخَيِّمُ الْمَوْتَى

6} *Rabbiin kan waa hunda dandayu.

وَأَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

*Qiyaaman dhufaaf teessi,

وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ

*Dhufiinsa qiyaama'aa keessa shakkiin, yookaa mamni hin jiru,

لَا رَيْبَ فِيهَا

7} *Rabbiin warra qabrii jiru, gaafa qiyaaman

وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ ۝

dhaabbatte, jiraachiseeti, waan isaan gaafa addunya'arra jiran dalaganirraa gaafatee, nama gaarii dalage jannata geessee, nama hamtuu dalage azaaba geessa, akka namni tola'aafii, hamaan wal hin qixxaannef.

*Ilmaan namaa gari'irraa nama beekkomsaan male'etti, diinaa Rabbii, keessatti namaan falmuutu yookaa moromuutu jira,

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ

*Kan waan je'urratti ragaa hin qabne

وَلَا هُدًى

8} *Kan kitaaba dubbii isaa ibsu hin qabne.

وَلَا كِتَابٍ مُّتِينٍ ۝

*Isaa maru, gara mirgaa, takkaa bita'aa ,

ثَانِي

*Morma yookaa cinaacha isaa haqarraa yookaa imaanarraa if guddisu'uu jecha, iimaanarraa morma maruun, didanii irraa gara galuu, namni sun amanu'urraa if guddise,

عَطْفِهِ

*Akka diinaa Rabbirraa jallatuuf, takkaa nama jallisuuf jecha ,

لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ

*Nama saniif, addunyaa tanarratti xiqqeeny

لَهُ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ

atu jira, sun ajjeefamu'uu, namichi kana dalage, abuu jahlii, kan lola badrii keessatti du'e , maqaan abuu jahlii amri ibni hishaami ,
*Namicha kana ,guyyaa qiyaama'aa ni dhahamsiifna

9} *Azaaba ibiddaan gubu'uu.

*Wanni aakhira'atti isaan je'amu: wanni akkanatti qixaaxamteef, sababaa waan ati harka keetin dalaydee dabarsiteefii,

10} *Rabbiin gabroota isatti, kan roorrisuu miti, dilii malee qixaaxee.

*Ilmaan namarraa nama shakka'aa Rabbi ibaadutu jira, kan garaa muratee ittin seenin, kan moggaa deddeemu,

*Namichi qarqara diina'arratti Rabbi ibaadu sun : haalli isaa yoo eega islaamatti seenee waan gaarii argate jaartin isaa ilma dhalteefii, horiin isaa horeefii, fayyaa, isaafii, joolleen isaa argatan,

*Islaama jaalateeti qabata, faana natti tole je'ee,

*Yoo moo balaan isa, yookaa nama isaa, horii isaa tuyxe, eega islaamatti seenee ,

*Kufri'itti deebi'a haala isaa ka duratti gara gala,sun kafaree dubbii Rabbii dhagayuu dhabu'uu ,

*Inni addunya'arratti khasaame waan fedhu dhabu'uun,

*Aakhira'attis khasaame, waan Rabbitti kafaree, qixaaxa zalaalami'ii, haqa godhateef

11} *Khasaaran mul'attuun, khasaaraa inni khasaame tana,tan khasaaran akkas isi'ii hin jirre .

*Ni ibaada ni yaammata ,

*Rabbii achitti sanama ibaada

*Waan yoo isa ibaaddu dhiise,isa hin miine, takkaayuu hin dararre ,

وَنَذِيقُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

عَذَابِ الْحَرِيقِ ﴿٩﴾

ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتَ يَدَاكَ

وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَمٍ لِلْعَبِيدِ ﴿١٠﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ

فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ

أَطْمَأَنَّ بِهِ

وَإِنْ أَصَابَهُ فِتْنَةٌ

أَنقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ

خَسِرَ الدُّنْيَا

وَالْآخِرَةَ

ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ﴿١١﴾

يَدْعُوا

مِن دُونِ اللَّهِ

مَا لَا يَضُرُّهُ

*Waan yoo isa ibaade isa hin fayyanne,

وَمَا لَا يَنْفَعُهُ

*Rabbii achitti, sanama san ibaadun,

ذَلِكَ

12} *Isa jallinni haqarraa fago'oo.

هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ﴿١٢﴾

*Waan, yookaa nama dararaan isaa addu-

يَدْعُوا لِمَنْ ضَرَّهُمْ أَقْرَبُ مِنْ نَفْعِهِ

nyaa tana keessatti, faaydaa isarra dhiyo'ooti yaammata, yookaa ibaada, odoo ni fayyadaa seyelle'ee inuu hin fayyaduu, ammoo aakhira'atti dararaan isaa waan qurxi'iitii beekkamaa, addunyaa tana keessatti miidhaa inni nama isa ibaade miidhutu nama isa ibaade fayyadu'utti irra dhiyaata, takkaa waan sanamni yoo ibaade addunya'atti isa miidhutu, sun ajjeefamu'uu, faaydaa aakhira'atti irraa khajeelurra itti dhiyaata, sanamni matumaanuu hin fayyaduu, haatayuu akka isaan yaadanitti akkasi,

*Yaa hameenya waan isaan Rabbii achitti aanaa godhatanii, ibaadanii, sun sanamaa. takkaa yaa hameenya nama isaan tumsa godhatanii, kan waa takka aakhira'atti isaan hin fayyanne,

لَيْسَ الْمَوْلَى

13} *Yaa hameenya waahelaa ,yookaa waan itti makamee wajji jiraatuu, kan aakhira'atti kaafirticha san hin fayyanne.

وَلَيْسَ الْعَشِيرُ ﴿١٣﴾

*Rabbiin warra amanee waan gaarii dalage, ni seensisa

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

*Jannata lagootin olii gad keessa yayaatu,

جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

14} *Rabbiin waan fedhe dalaga.

إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿١٤﴾

*Namni seyu, yookaa yaadu,

مَنْ كَانَتْ يَظُنُّ

*Rabbiin ergamaa isaa muhammad addunya'aafii aakhiraa'atti hin gargaaruu namni seyu,

أَنْ لَنْ يَنْصُرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

*Haada haa hidhuu, gombisaa manatti, morma ifii itti kaayee if fannisu'uu jecha,

فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ

*Eegasii lafa dhaabbatuu if kutee waan duraan irra dhaabbate faa if jalaa darbu'uun haa if hudhee if ajjeessuu ,

ثُمَّ لِيَقْطَعَ

15} *Duuba akkasitti if ajjeessun sun, waan

فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُدْهِبَنَّ كَيْدَهُ مَا يَغِيظُ ﴿١٥﴾

gargaarsa Rabbiin nabiyyiin isaa gargaaru'urraa isa aarse akka irraa deemsisu haa laaluu ,makgnaan kanaa: namni Rabbiin nabi Muhammad gargaaru'urraa aaru, aaran haa du'uu rabiin isa gargaaruu hin dhiisu.

*Akkasitti qur'aana buufne,

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ

*Aayatoota makgnaan isi'ii mul'attu'uu akka ragaa haqaa nama hundaaf taatuf

ءَايَاتٍ بَيِّنَاتٍ

16} *Rabbiin nama qajeelchuu fedhe ni qajeelcha.

وَأَنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ ﴿١٦﴾

*Warri Rabbii tokkichatti amanee waan inni je'u dalage,

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا

*Ormi yahuuda'aa ,

وَالَّذِينَ هَادُوا

*Warri saabi'aa je'amu isaan yahuuda'arraayii takkaa nasgaara'arraayii takkaa warra urjii ibaadduu,

وَالصَّابِغِينَ

*Nasgaaran ormi kiristaanaa,

والتَّصْرِي

*Warri ibidda ibaadu takkaa aduu ibaadu,

وَالْمَجْرُوسَ

*Warri sanama ibaadu kan Rabbitti waa qindeessu,

وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا

*Rabbiin warra diinaa jahan kana qabatu adda fooya, warra Rabbitti amane jannata seensisee, warra shanan kaan ibidda seensisee,

إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ

*Guyyaa qiyaama'aa ,

يَوْمَ الْقِيَامَةِ

17} *Rabbiin waan isaan dalagan hunda ni argaa ni beekhaa.

إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١٧﴾

*Hin beynee?,

الْمَرَّةَ

*Akka Rabbiif gad je'u, isaaf sujuudu,

أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ

*Namni sami'iifii dachii keessa jiru hundi,

مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ

*Adu'uufii ji'aa, urjiinis,

وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنَّجْمُ

*Gaaroti'iifii mukkeenis,

وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ

*Wanni lubbuu qabu kan lafarra yaa'us hundi isaanii dubbii Rabbii dhagayaniiti waan Rabbiin isaan uumef dalagan,

وَالدَّوَابُّ

*Namni hedduunis Rabbiif gad je'ee, isaaf sujuuda, isaan warra amanee,

*Namna hedduu azaabni itti muramee jiraa, isaan kuffaara amanee sujuuduu didee

*Nama Rabbiin xiqqeesse isa qajeelchuu dhabu'uun,

*Namni isa guddisu hin jiru

18} *Rabbiin waan fedhe dalagaa kan fedhe guddiseeti kan fedhe xiqqeessaa .

*Tuutti jahaan dubbanne,ta mu'minaatiffi shanan tuun,baala gaaraa lama, tuutti islaamaa gama tokko, tan kaafiraa, shanan gama tokko,

*Diinaa Rabbii keessatti wal moroman,

*Warri kafaree kufri'irratti du'e,

*Uffanni sibiilaa ibiddarraa isaanii murama, qaama isaanirratti likkeessanii, nuhgaasni akkaan oow'ifamee, kan azaaba keessatti uffatan irratti hodhamee,

19} *Mataa isaanii gubba'atti bishaan akkaan oow'utu naqama .

*Kan oow'a bishaan saniitin wanni garaa isaanii keessa jiru baqu,kan akka mooraa ,

20} *Kan gogaan, yookaa curaan isaanii, isaan waaddamu.

21} *Ammas ulee sibiilaa tan mataan isaanii isi'iin tumamuutu isaanif jira.

*Kan hoggaa isaan ibiddarraa bayu'uu ori'an mara,

*Sababaa ibidda keessatti rakkatanii laalatiifi jechaa toomaa ibiddaa saniin dha-wamanii ,

*Ibidda keessatti deeffaman, warra kaafiraa saniin wanni je'amu:malaaykan wanni isaanin jettu:

22} *Qixaaxa ibiddaan gubamu'uu, dhan-dhamaa

وَكَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ

وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ

وَمِن يُّمِّنِ اللَّهِ

فَمَا لَهُ مِن مَّكْرِمٍ

إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿١٨﴾

﴿ هَذَانِ خَصْمَانِ

أَخْتَصِمُوا فِي رِيبِهِمُ

فَالَّذِينَ كَفَرُوا

قُطِعَتْ لَهُم نِيَابٌ مِّن نَّارٍ

يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُءُوسِهِمُ الْحَمِيمُ ﴿١٩﴾

يُصْهَرُ بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ

وَالْجُلُودُ ﴿٢٠﴾

وَهُمْ مَقْتُلِعٌ مِّن حديدٍ ﴿٢١﴾

كُلَّمَا أَرَادُوا أَن يَخْرُجُوا مِنْهَا

مِّنْ غَمٍّ

أُعِيدُوا فِيهَا

وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٢٢﴾

*Rabbiin warra amanee ,

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا

*Waan Rabbiin jaalatu dalage,

وَعَمَلُوا الصَّالِحَاتِ

*Jannata seensisa,

جَنَّاتٍ

*Jannata, fooqi'ii, masnoo isaa jala lagootin olii gad yayaatu,

تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

*Jannata keessatti ni faayaman

يُحْكَمُونَ فِيهَا

*Girja yookaa kilkillee ziqiyaafii lu'lu'arraa tolfame uffatan, takkaa kaayatan,

مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا

23} *Uffanni, yookaa wayaan isaanii, jannata keessatti hariira, kan addunya'arratti dhiirti irraa dhoowwamtu.

وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٢٣﴾

*Isaan addunya'arratti jecha gaari`itti qajeel

وَهُدُوا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ

faman, sun {LAA ILAAHA ILLALLAAHU MUHGAMMADAN RASU-
ULULLAAH} jechu'uu akkuma jecha isaan fayyadu hunda isaan qunnamsiisu

24} *Akkasuma karaa Rabbii, faarfama'atti qajeelfaman, diin Rabbii qabatuu, kennaman

وَهُدُوا إِلَى صِرَاطِ الْحَمِيدِ ﴿٢٤﴾

*Warri kafaree ibaadaa Rabbirraa nama dhoowwu ,

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ

*Kan masjidida makkarraa nama dhoowwu ,

وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ

*Kan masjidida san nama hundaafuu, bakka Rabbi itti ibaadana goone, bakka hajjii itti godhan ,

الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ

*Kan namni zamana hunda makka taa'ufii,

سَوَاءً أَعْبَدْتُمْ فِيهِ

*Kan fago'oo dhufuuf, wal qixaa,

وَالْبَادِ

*Namni harama makkaa keessatti waan hamtuu dalage, takkaa yaade,

وَمَنْ يُرِدْ فِيهِ بِالْحُكْمِ

*Haqaan male'etti odoo nama isa khaddamu arrabsullee taatee,

يُظْلَمِ

25} Azaaba isaan laalessurraa isaan dhan-

نَذِقُهُ مِنْ عَذَابِ الْبَئِيسِ ﴿٢٥﴾

dhamsiifna, odoo namni fogoo jiru makka dhaqetan, dilii dalagaa yaadee bakka jiru sanitti Rabbiin azaaba isaan dhandhamsiisa, akkuma wanni gaarin dalagan, makka keessatti sawaaba dachaa qabdu, wanni hamtuun achitti dalagan qixaaxa dachaa qabdi.

*Gaafa nabi ibraahiim qajeelchinee du-bbadhu

وَاذْبُوْنَا لِإِبْرَاهِيمَ

*Bakka {KAKGBAA} itti jaarutti bakka dur kakgbaan itti jaaramtee eegasii wala-allamte garsiifnee,

مَكَاتِ الْبَيْتِ

*Wanni isaan jenne: waa takka natti hin qi-ndeessin,na malee Rabbii biraa hin ibaadin, kakgbaa anumaaf qulqulleessii jaari

أَنْ لَا تُشْرِكْ فِي شَيْءًا

*Kakgbaa tiyya warra isi'iin xawaafuf qulqulleessi, sanamaafii waan lubbuun balfitu, ammallee najisa mararraa xahaarsi,

وَطَهَّرَ بَيْتِي لِلطَّائِفِينَ

*Ammallee warra achi taa'uf takkaa warra salaatuf xahaarsi,

وَالْقَائِمِينَ

26}*Warra salaataf rukuukga godhee, suj-

وَالرُّكُوعِ السُّجُودِ ﴿٢٦﴾

uuduf qulqulleessi, jenneen. kakgbaa malaayka'aatu dura jaare, eegasii {aad-am} eegasii {shiis} eegasii {ibraahiimi} eegasi {kgamaaliqaa} eegasii {jurhum} eegasii {qusgayyi} eegasii {qureyshii} eegasii {abdullaahii ilma zubeyrii} eegasii {hgajjaajii} tan amma jirtu tanaa zamana boodaa namicha {zussuwey-qateyn} je'amuutu diigaa nabi kgiisa'aatu haarayoomsa.

*Wanni nabi ibraahiimin jenne lallabii hajj-

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ

i'itti nama yaami,duuba eega mana Rabbii jaaree fixee, gaara makka keessa jiru, kan abii qubeysi je'amu koree, namayyoo,namayyoo Rabbiin keessan mana jaaree dhuftanii ziyaaruu isinirratti wajjabsiisee Rabbii keessan dhagaya'aa koottaa je'e, mirgaa bitaa, bayaa, dhiya mil'atee, duuba namni Rabbiin hajjii isaaf fedhe, kan dudda dhiiraa keessa jiruufii,kan gadaamessa dhala'aa keessa ,hanga guyyaa qiyaama'atti jiru ni owwaate {labbeyka allaahumma labbeyka} je'ee, tanaaf jecha Rabbiin nabi ibraahiimin akki je'e:

*Yoo ati hgajji'itti nama yaamte bakka jir-anii makka dhufanii, nuutu dhageessisaa,

يَأْتُونَكَ

*Miilan yaa'aadhaa,

رِجَالًا

*Ammallee gaala amni huqqise yaabbatanii dhufan,

وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ

27}*Gaalotii karaa faffago'orraa dhufu.

يَأْتِيكَ مِنْ كُلِّ فَيْحٍ غَمِيقٍ ﴿٢٧﴾

*Akka dhufanii arganiif faaydaa addunya'aa, aakhira'aa, tan hajjii keessa, isaanif jirtu,

لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ

*Ammallee akka maqaa Rabbii dhawaniif, akka zikrii Rabbii heddommeysaniif ,

وَيَذَكِّرُوا أَسْمَ اللَّهِ

*Guyyootii beekkamaa keessatti ,

فِي آيَاتٍ مَّعْلُومَاتٍ

*Hoggaa wareega, horii Rabbiin isaanii ke-

عَلَىٰ مَا رَزَقَهُم مِّن بَيْهِيمَةِ الْأَنْعَامِ

nnerraa makka geessanii qalan, maqaa Rabbii dhawan, akka kuffaari hoggaa {udghgiyaa} wareega qalu, maqaa sanamaa dhawuu miti ..guyyoonni beekka-
maan: kuman duraa, kan baatii arafaadhati, takkaa guyyaa arafa'aati, takkaa guyyaa iidatiifii guyyoota sadeen iida boodati, {bahiiman} udghgiyaa takkaa wareega irraa qalan {gaala, loon, re'ee},

*Waan qaltanirraa nyaadhaa,

فَكُلُوا مِنهَا

28} *Nama akkaan hiyyeessatis nyaachisaa

وَأَطْعِمُوا الْبَائِسَ الْفَقِيرَ

*Eegasii xurii, hajjii hidhatu'uun isaan tuyxe, ifirraa haa deemsisanii, akka kottee namatti dheerratte ifirraa ciru'uu, mataa haaddatu'uu, takkaa ciratu'uu,

ثُمَّ لِيَقْضُوا فِئَتَهُمْ

*Waan Rabbiif qodhan dalaganii, haa guutanii,

وَلِيُوفُوا نَدْوَهُمْ

29} *Eegasii xawaafa {ifaadga'aa} haa xawaafanii {mana duriin} sun kakgba'aa waan kakgbaan mana dura dursoo lafarratti jaa-rame taatef.

وَلِيَطُوفُوا بِبَيْتِ الْعَتِيقِ

*Dubbiin akkasii,

ذَلِكَ

*Namni waan Rabbiin haraameyse ,balleessuu dhabee, khabaje,

وَمَنْ يُعَظِّمْ حُرْمَتِ اللَّهِ

*Sun waan Rabbii isaa biratti kheyrii isaa qabu, isaaf tolu sawaaba qabu,

فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ

*Beyladaa hunda nyaatun isiniif gaya, eega gorraatanii,

وَأَحَلَّتْ لَكُمْ الْأَنْعَامَ

*Waan haraam tayuun isi'ii qur'aana keessatti isinirratti qara'ame malee, sun akka waan bakhtaaye nyaatu'uu fa'aa ,

إِلَّا مَا يَتْلَىٰ عَلَيْكُمْ

*Sanamarraa fagaadhaa, {rijsi} jechuun xurii jechu'u, waan sanama {taabota} gabbaruun dili'iin nama xureesituuf jecha

فَأَجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ

30} *Ragaa khijibarraa fagaadhaa, sun waan hin beynen ragaa bayu'uu.

وَأَجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ

*Isinii gara haqaa goru takkaa jallatu kan diin biraa hunda dhiisee, diinaa Rabbii

حُنْفَاءَ لِلَّهِ

qabatu,

*Kan Rabbitti waa takka hin qindeessine,
yookaa hin qixxeessine, waan isan tayin
gabbaruudhan,

*Namni Rabbitti waa qixxeesse,

*Akka waan sami'irraa kufee,

*Cululleen daftee buttuuti,

*Takkaa qilleensi fuudhee,

31} *Bakka fago'otti darbuuti.

*Dubbiin akkasii,

*Namni alaamaa diinaa Rabbii guddisu, am-
rii diinaa isaa kabajee,

*Dalagaa hajji'itiffii waan udghgiya'aa gud-
disanii, kabajanii, gabbisuun,

32} *Qalbii Rabbi sodatturraa dhufa, sun da-
lagaa warra Rabbi sodaatuti .

*Waan makka geessitanii qalu'uu ooftan,
keessa, faaydaa heddu'uutu isiniif jira, kan
akka yaabbatu'uu aanan isi'ii dhugu'uu,

*Hanga waytiin isii qalan geessutti ,

*Eegasii bakkeen isiin itti qalamtu,

33} *Makka keessatti, kakgbaa biratti akkana
jechuun, harama makkaa keessatti jechu'u,
mina fa'atti qalan.

*Ummata isin dura dabre hundaafuu,

*Bakka waa itti qalaniifii, waan qalanillee
karaa goonefii jirra ,

*Akka maqaa Rabbii dhawaniif,

*Hoggaa beyladaa Rabbiin isaanii kenne
fidanii qalan, {bismillaahi} je'anii ,

*Rabbiin keessan tokkichaa,

عَبْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ ۚ

وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ

فَكَانَ آخِرَ مِنَ السَّمَاءِ

فَتَحَطَفَهُ الطَّيْرُ

أَوْ تَهْوَى بِهِ الرِّيحُ

فِي مَكَانٍ سَجِيقٍ ﴿٣١﴾

ذَلِكَ

وَمَنْ يُعْظِمِ شَعْبَةَ اللَّهِ

فَإِنَّهَا

مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ ﴿٣٢﴾

لَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ

إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى

ثُمَّ يَحْمِلُهَا

إِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٣٣﴾

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ

جَعَلْنَا مَنَسَكًا

لِيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ

عَلَىٰ مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ ۗ

فَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَحْدَهُ ۗ

*Isuma qofaa gad je'aa, waan inni je'u jala deemaa,

34} *Warra Rabbi dhagayu gammachiisi.

*Isaan warra hoggaa Rabbiin maqaa dhawame, takkaa dubbatame,

*Qalbiin isaanii sodaattu sodaa jaalalaa

*Warra balaa isaan tuyxerratti obsu,

*Warra salaata salaatu,

35} *Isaan waan Rabbiin isaanii kennerraa waa kennanii nama haajamaa gargaaran, ni sadaqatan .

*Gaala, takkaa gaalafii loon,

*Alaamaa diinaa Rabbii isinii goone, kan wareegamtee, makka geeffamtu,

*Faaydaadhatu gaala keessa isiniif jira, faaydaa addunya'aa taatuu, tan akka yaabbatu'uu, faaydaa aakhira'aa taatu, tan akka namni makka geesee qale, sawaaba argatu'uu,

*Hoggaa isii gorraatan maqaa Rabbii dhawaa {bismillaah} je'aadhaa,

*Isii miila sadiyiin dhaabbattu harki bita'aa ol hidhamee,

*Duuba hoggaa gorraatanii cinaachan lafa dhooyte, yookaa duute,

*Foon isi'irraa waa nyaadhaa yoo feetan,

*Miskiina waan khadhanne, kan waan argate aminfatu, nyaachisaa,

*Nama waa khadhatus nyaachisaa,

*Akkasitti ,

*Gaala guddaa kana isinii laaffifne yaabbattanii, qalattanii, nyaattanii, odoo inni isinii laaffisuu baatee hin dandeessanii,

36} *Wanni isii isiniif laaffiseef, akka Rabbuma keenyatu isa uumee nuu laafiseesee beytanii, galata isaaf galchitaniifi..

فَلَهُ اسْلَمُوا

وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِينَ ﴿٣٤﴾

الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ

وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ

وَالصَّادِقِينَ عَلَى مَا أَصَابَهُمْ

وَالْمُقِيمِي الصَّلَاةِ

وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣٥﴾

وَالْبَدَنِ

جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِّنْ شَعَائِرِ اللَّهِ

لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ

فَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا

صَوَافٍ

فَإِذَا وَجِئَتْ جُنُوبُهَا

فَكُلُوا مِنْهَا

وَأَطْعَمُوا الْقَانِعَ

وَالْمَعْتَرَّ

كَذَلِكَ

سَخَّرْنَاهَا لَكُمْ

لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٣٦﴾

*Waan gaafa iidaa isin qaltanirraa foonifii dhiinyi isi'ii Rabbi hin gayu, Rabbiin dureessa waa takkattin haajamnee,

لَنْ يَبَالَ اللَّهُ لِحُومِهَا وَلَا دِمَائِهَا

*Haa tayuu dalagaa teessan gaarii Rabbii jettanii dalaydantu Rabbi gaya sawaaba isi'irratti isinii kenna, sanuu yoo iimaan waji taate,

وَلَكِنْ يَبَالُهُ التَّقْوَى مِنْكُمْ

*Akkasitti isinii laafise ,

كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ

*Akka Rabbii keessan beytanii, sababaa inni karaa diinaa keessanii akkaataa hajji'ii isin barsiisef isa guddiftanii galata isaa galchitaniifi,

لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَيْتَكُمْ

37} *Warra dalagaa isaanii tolchee guutee, akka islaamni je'etti dalage, jannataan gammachiisi .

وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٧﴾

*Rabbiin balaa kuffaaraa warra isatti

إِنَّ اللَّهَ يُدْفِعُ عَنِ الَّذِينَ ءَامَنُوا

amanerraa deebisaa, kuffaari mu'mina akka fedhu godhuu hin dandayu, boodden mu'minaa milki'i mooyatu', odoo waan heddu'ulle'een morkoramee, sawaaba isaaf heddommeysu'uu jecha. nabi Muhammadiifii asaaban isaa waan booda itti aanan garree jirraa,

*Rabbiin nama amaanaa isaa ganu, kan waan Rabbiin itti ajajeefii, waan inni irraa dhowwe qeebaluu didu,

إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ

38} *Kan qananii Rabbiin isaaf kenne moromee, galata galchu'uuf dhiisu, hin jaalatu, ni qixaaxaa isaan kuffaaraa.

كُفُورٍ ﴿٣٨﴾

*Warra haqaan malee ajjeeffamuuf warra

أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقْتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا

isaan ajjeesu saniin, lolanii ifirraa dhoowwun, karaa isaanii godhame, nama isaan miidhe miidhun karaa isaanii godhame, aayanni tun aayata dura dursoo orma islaamaa jihaadatti kaafte, eega aayanni torbaatam buutee, orma islaamaa, humnaan orma kuffaaraa ifirraa deebisu'urraa dhowwete, waan isaan gaafa makka jiran nama xiqqaa humna guddoo kuffaara makkaa duraan dhaabbatan hin qabneef, isaan gaafa makka jiran wanni itti ajajaman, obsuu, tanaaf gaafa makka jiran, ormi islaamaa kan tumameefii, kan mataan urame, nabitti dhufanii, humnaan, kuffaaraa ifirraa dhoowwinuu? jihaada goonuu? je'anii gaafatan, duuba nabiyyiin keenya wanni isaanin je'u: obsaa an jihaadatti hin ajajamnee, ammoo madiina'atti galanii, nabiin cifraa islaamaa jaaree, islaamni jabaannan,

bakka irraa duulanii itti deebi'an argannaan, Rabbiin orma islaamaa jihaadatti kaase roorroo cunqursa'aa ifirraa dhoowwu'uu jecha, Rabbiin warra qabsoo godhu gargaaru'uu baallama seenee akki je'e:

39}*Rabbiin isaan gargaaru'utti dandayaa

وَأِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ ﴿٣٩﴾

*Warri cunqurfame warra biyya isaanitii ,mana isaanitii baafame,haqaan male'etti, isaan waan biraatii hin baafamne,

الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ

*Isaan Rabbiin keenya tokko jechu'uufi malee , isaan akkana je'uun haqa, ammoo kanaa jecha biyya isaanitii isaan baasun roorro'o,

إِلَّا أَن يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ

*Odoo Rabbiin jihaada karaa godhee garii

وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُم بِبَعْضٍ

namaa gari'iin sharri'irraa dhowwuu baatee, odoo warra haqaatin, warra badaa dhawa'aa, badi'irraa deebisaa je'uu baatee, silaa warri diin hin qabne, biyya qabateeti warra diin qabu mooyatee, diin bada, haa tayuu Rabbiin mu'minaan kuffaara isinitti roorrisuun loolaa je'eeti, gargaarsa kenneefii warra diina qab-urraa deebise, silaa odoo Rabbiin zamana hunda jihaada warra amanerratti wajjabsiisuu baatee,

*Silaa zamana iisa'aa, mataskaanii bakkeen isaan itti ibaadaa godhan ammallee bakkeen isaan galan ni jijjiifama, warri diin hin qabne itti duulee,

هَلَدِمَتِ صَوَاعِقُ وَبِيعٌ

*Ammallee kaniisan yahuuda'aa zamana muusa'aa ni diigamti,

وَصَلَوَاتٌ

*Ammallee masaajinni eega nabi Muham-mad ergamee ni diigama,warri diin hin qabne mooyee,

وَمَسَاجِدُ

*Bakkeen dubbanne sun hundi { sawaamini }

يَذَكَّرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا

ruhbaanaa {biya'ni} nasaara'aa {salawaanni} yahuuda'aa {masaajinni} islaamaa kan maqaan Rabbii hedduu keessatti dubbatamu diigamteeti ibaadan Rabbii cittii tanaaf Rabbiin jihaada, yookaa qabsoo haqaa dirqama godhe,

*Rabbiin nama diin isaa gargaaru,ni garg-

وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَن يَنْصُرُهُ

aara. isaaf tumsa, gabrichi diinaa Rabbii gargaarun, hoggaa lola seene obsee lolu',yoo ulamaa'ii taye, ragaa haqaa xilaataf addeessuu gaafas Rabbiin warra akkasitti dalagaa diinaa Rabbii jabeessu'utti seene, ni gargaara ni moosisa,

*Rabbiin kan waa hundarra jaba'aati,

إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ

40} *Kan injifatu malee, wanni isa injifatu hin jirre.

عَنْزِيلٌ ٤٠

*Warri nuti gargaarru, jara yoo nuti isaan moosifnee, xilaatarra aansinee biyya qabatan
*Salaata dhaabani salaan. jamaa'aadhafii, jum'aadhan wajji, warraafii, ummataan wajji,
*Zakaa baafatanii,

الَّذِينَ مَكَانَهُمْ فِي الْأَرْضِ

أَقَامُوا الصَّلَاةَ

وَأَتَوْا الزَّكَاةَ

*Waan gaari'itti nama gorsanii waan hamtu'urra nama dhoowwan,

وَأَمْرًا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهْوًا عَنِ الْمُنْكَرِ

41} *Dubbiin hundi, booddee aakhira'atti, gara Rabbititti deebiti.

وَلِلَّهِ عِقَابُ الْأُمُورِ ٤١

*Yaa ergamaa kiyya Muhammad yoo ummanni kee, kan si kijibsiise taate, sun sin yaachisin, sun aadaa ummata si dura anbiyaa itti ergineetii kan anbiyoota isaanii kijibsiisan,

وَلَا يَكْذِبُونَ

*Isaan dura ummanni {nuuhg} nuuhg kijibsiisanii jiran,

فَقَدْ كَذَبَ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ

*Ummanni {huudis} huud kijibsiisee jira

وَعَادٌ

42} *Ummanni {saalihgis} saalihg kijibsiisee jira .

وَتَمُودُ ٤٢

43} *Ummanii ibraahiimifii ummanni luux isaan kijibsiisee jira.

وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ ٤٣

*Ummanni {shukgeybitis} nabi shukgeyb kijibsiisee jira, akkuma warri {eykaa} takkaa daggalaa isa kijibsiise haa tayuu warra madyantu dura kijibsiise,

وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ

*Nabi muusan kijibsiifamee jira, warri kijibsiise ummata isaa banii isaa'iliiti mitii, ummata misraa kan {qibxi} je'amu,

وَكَذَبَ مُوسَى

*Duuba warra ergamoota kijibsiisee kafare saniif qaaxaroo qabe, azaaba irraa booda aansuudhan, yookaa balaa irraa tursiisuudhan,

فَأَمَلَيْتُ لِلْكَافِرِينَ

*Duuba eegasii isaan gorfamanii, qajeeluu dinnaan, azaaban isaan fuudhee fixee,

ثُمَّ أَخَذْتَهُمْ

44} *Waan isaan anbiyoota kiyyatti dalagan isaanirraa jibbee isaan fixuun kiyya, akkaa

فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ٤٤

mitii? akkaa, haqa godhatan jechu'u, duuba jarri si kijibsiisu, haalli isaanii akkasii haa beekkatanii.

*Ganda,yookaa biyya meeqaatamiitu jira ,kan nuti fin'e ,

*Isiin kafartee dilooynan,

*Tan caccabxee, kukkufte,

*Gonbisa'arra dhaabni isi'ii kukkufee

*Eela meeqaatamtu ,kan warri dur qotee irraa dhume, tan namni irraa dhuguu dhiise jira, kan biyyoota hedduu keessatti argamu, 45} *Ammallee galma warri dur jaare, dha-dheeraa meeqaatamiitu jira, kan warri jaare irraa dhume, qullaa hafe, duuba kun hund-inuu waan aaqilli gorfamuunii, maalif daga-ttan?.

*Si biyyoota keessa hin deemanii qaama isaanitiifii aylii isaanitiin gorfamu'uu jecha, deema'aa waan ummata dur, kan anbiyoota kijibsiisetti bu'e, laalaa, bala'aafii qixaaxarraa *Duuba maalif waan warra duritti bu'e qalbii godhanii hin aylifanne gorfamu'uunii jecha, *Takkaa maalif gurra gorsaan dhagayan hin qabaanne?

*Dubbiin,

46} *Ijji isaanii ta mul'attu tun waa balla'aa mitii, haa tayuu ija keessaa ta ayli'iititu balla'a. namni ijji qalbi'ii balla'aa haqa hin argu, hin gorfamu.

*Kuffaarri makkaa azaaba dafii nutti buusi

siin je'an,qishna'aaf jecha,wanni saan barbaadan, azaabni isaanitti bu'uu. Way-tiin Rabbiin azaaba isaanitiif qabe keessatti kan hin tayin. Azaaba addunya'aa tayuu kan aakhira'aa tayuu itti buusuu barbaadan,

*Rabbiin baallama isaa hin diiguu duuba

فَكَأَيُّ مِّنْ قَرِيْبَةٍ أَهْلَكْنَاهَا

وَهِيَ ظَالِمَةٌ

فَهِيَ حَآوِيَةٌ

عَلَىٰ عُرُوشِهَا

وَيَبْرُ مُعْطَلَةٌ

وَقَصْرِ مَشِيدٍ ﴿٤٥﴾

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ

فَكَوْنَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ

بِهَا أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا

فَإِنَّهَا

لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِن تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي

الْصُّدُورِ ﴿٤٦﴾

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ

وَلَنْ يَخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ

Rabbiin azaaba addunya'aa, gaafa lola badrii itti buusee, wanni isaan hin herringin itti buute, gariin isaanii ajjeefamee, gariin boojiyamee, ammoo azaabni aakhira'aa dheera'aa isaan eeggata,

*Guyyaan tokkicha Rabbii kee biratti,

وَأَنْتَ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ

47} *Guyyaa addunya'aa kan isin lakkoo-

كَأَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ ﴿٤٧﴾

ytan, kum tokkotti qixxaaya, azaabni aakhira'aa isaanitti akkaan dheerataa bakka tanatti dhaabbataa hin qabu jechu'u, wanni kuma je'eef isaatu dhuma lakkoosati jecha'aafi odo hin deddeebine.

*Biyya yookaa ganda meeqaatamtu jira ,kan qaba yookaa qaaxaroo isi'ii qabne,

*Isiin kaafiraa,

وَكَأَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ أَمَلَيْتُمْ لَهَا

وَهِيَ ظَالِمَةٌ

*Eegasii isiin kufri'irraa deebi'uu dinnaan azaaban fuunee lafarraa fin'e,

ثُمَّ أَخَذْتُمَا

48} *Gara kiyya deebiti, takkaa deebi'an.

وَالِىَ الْمَصِيرِ ﴿٤٨﴾

*Warra makkaatin akki jettu:

قُلْ يَأَيُّهَا النَّاسُ

49} *An nama isin sodachisu mul'ataadha malee, waan biraatii miti an nama warra amane gammachiisu.

إِنَّمَا أَنَا لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٤٩﴾

*Warri amanee waan gaarii dalage,

فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

*Araarama dili'iitifii ,

لَهُمْ مَغْفِرَةٌ

50} *Rizqii gaari'iitu isaanif jira.

وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٥٠﴾

*Warra aayata keenya, kan qur'aanaa ball-eessu'uuf tattaafata godhu, qur'aanni falfala, oduu duri je'anii,

وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا

*Isaanii warra amane hamilee cabsu iim

مُعْجِزِينَ

aanarraa dhoowwu'uuf, takkaa qixaaxa keenya jalaa bayuu if seya'aa, takkaa nuti isaan qixaaxuu dadhabuu seya'aa, aayata keenya kijibsiisan,

51} *Isaan warra ibiddaati.

أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٥١﴾

*Ergamuma si dura ergine, takkaa nabiiyyii si dura dhufe tokkollee hin ergine,

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ

*Kan hoggaa inni qur'aana ummatarratti qara'e, takkaa kitaaba Rabbii isaanii dubbise,

إِلَّا إِذَا تَمَتَّعَ

*Sheyxaanni qaraatii isaa keessatti waswasa qalbii warra irratti qara'ee keessatti darbu malee, hin ergine wanni inni qara'u fafala raaga je'eenii, sheyxaanni yaada hamaa qalbii isaanitti darbee,

*Duuba Rabbiin waswaasa san, qalbii nama qajeelchuu fedheraa deemsisee makgnaa waan nabiiyichi qara'uu qalbii isaanii keessa seensisee jabeessa,

*Rabbiin waan sheyxaanni, qalbii isaanii keessatti darbe beekhaa,

52} *Rabbiin kan sheyxaana dalagaa tanatti kaasu'uun waan hikmaa qabu dalagu akka nama iimaanni jaba'aatifii kaan addafooyuf

*Waan sheyxaanni qalbii isaanii keessa buusu san godhu'uuf,

*Mokkorrii warra qalbii isaanii keessa dhukkubni shakki'ii jiruuf, isaan munaafiqootaa,

*Ammallee mokkorrii warra qalbiin isaanii dhaga'aa godhu'uuf, isaan warra Rabbitti waa qindeessuu,

*Warri Rabbitti kafare,

53} *Khilaafa haqarraa fago'oo keessa jiran jallina dheeraa keessa jiran waan sheyxaanni , waswaasafii , qur'aana arrabsuu, qalbii isaanitti darbuuf.

*Wanni Rabbiin abbaa fedheraa waswasa sheyxaanaa deemsisee, aayata isaa bakka isaa buusef, akka warri waa beekhu warri towhiidaa, warri qur'annaa beekhufi,

*Qur'aanni, haqa Rabbii keetirraa dhufee beekanii

*Itti amananiifi takkaa iimaana ida'ataniifi

*Kan isaaf jettee, qalbiin isaanii gad jettu , takkaa isaan gammadee gad teessu

*Rabbiin kan warra isatti amane, qajeelchu

54} *Karaa diriiraa sun karaa islaamatii

أَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ

فَيَنْسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكِمُ

اللَّهُءَآيَاتِهِ

وَاللَّهُ عَلِيمٌ

حَكِيمٌ ﴿٥٢﴾

لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ

فِتْنَةً لِلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ

وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبِهِم

وَإِنَّ الظَّالِمِينَ

لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾

وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ

أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ

فَيُؤْمِنُوا بِهِ

فَوَضَّحَتْ لَهُ قُلُوبِهِمْ

وَإِنَّ اللَّهَ لَهُادِ الَّذِينَ ءَامَنُوا

إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٤﴾

*Warri Rabbitti kafare qur'aana shakku'urraa hin deemu,sababaa sheyxaanni waswaasa qalbii isaanitti darbuuf,

*Hanga dingatatti du'anitti, takkaa qiyaaman isaanitti dhuftutti, nama du'e qiyaaman isaa dhaabbattee.

55}*Takkaa hanga azaabni guyyaa hama`aa

isaanitti dhufutti. sun guyyaa lola badriitii takkaa guyyaa qiyaama'aatii kan halkan hin qabne {kgaqiim} jechuun: kan dhalle jechu, akkana jechuun: kan halkan isa booda hin dhufne jechu'.

*Guyyaa qiyaama'aa san mootummaan hundi ta Rabbiiti.gaafas namni mootii abalu je'amu hin jiru , akka guyyaa addunya'atti Rabbi tokkicha malee.

*Gaafas Rabbiin warra amaneefii warra kafare jiddu'utti firdii godha akka as deemu kanatti .

*Warri amanee , waan gaarii dalage

56}*Jannata qanani'ii keessa qubatan tola Rabbiitin .

*Warri kafare, kan aayata keenya kijibsiise

57}*Isaan azaaba isaan xiqqeessu keessa qubatan .

*Warri makarra madiina'atti godaane, Rabbumaa je'ee,diin isaa eeggatu'uu je'ee

*Eegasii ajjeefamanii .

*Takkaa ifumaan du'an .

*Rabbiin rizqii gaarii isaanii kenna .

58}*Rabbiin irraa caalaa nama waa namaa kennuuti .

*Rabbiin isaan seensisa .

*Bakka isaan jaalatan sun jannataa

*Rabbiin kan yaada namaa beekhu .

وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مَرِيَةٍ مِنْهُ

حَتَّى تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً

أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ يَوْمٍ عَقِيمٍ ﴿٥٥﴾

الْمَلَائِكُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ

يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ

فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

فِي جَنَّاتٍ النَّعِيمِ ﴿٥٦﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا

فَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿٥٧﴾

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ

ثُمَّ قَاتَلُوا

أَوْ مَاتُوا

لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا

وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿٥٨﴾

لِيُدْخِلَنَّهُم

مُدْخَلَ بَرَضُونََّهُ

وَإِنَّ اللَّهَ لَعَلِيمٌ

59} *Kan obsa qabu, kan qixaaxan namatti hin jarjarre

حَلِيمٌ ٥٩

*Wanni siif odeessine sun waan dhuga'aa kan hin jirjiiramne .

ذَلِكَ

*Namni biiluu yookaa haluu yookaa gadoo baye, nama isatti roorriseraa

وَمَنْ عَاقَبَ

*Waanuma akka inni ittiin roorriseen biiluu irraa baye kan ittin ida'in . kan waanuma inni isa dhayeen isa dhaye

بِعَثَلٍ مَّا عُوِّبَ بِهِ

*Ammas eega inni biiluu irraa. bayee nam-ichi duraan inni itti roorrise sun deebi'ee , lammada itti roorrise

ثُمَّ بَغَىٰ عَلَيْهِ

*Rabbiin isaaf tumsaa, haa ifirraa dhoowwu

لِيَنْصُرَنَّهُ اللَّهُ

*Rabbiin kan dhiifama namaa godhu

إِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ

60} *Kan namaaf araaramu nama qixaaxuu dandayu'uun wajji , isinis yoo nama isin miidhef dhiifama gootanii araaramtaniif irraa caala .

عَفُوفٌ ٦٠

*Nama miidhame gargaarun sun .

ذَلِكَ

*Sababaa Rabbiin halkan guyyaa keessa seensisuufi halkan gabaabsee guyyaa dheeressee

يَا أَيُّهَا اللَّهُ يُؤَلِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ

*Sababaa Rabbiin guyyaa halkan keessa

وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ

seensisuufi guyyaa gabaabsee halkan dheeressee, kun humna guddoo rabbiin qabu nu garsiisa kan humna saniin nama miidhame gargaaru .

61} *Rabbiin kan dhagayuu kan argu.

وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ٦١

*Gargaarsi Rabbiin nama miidhame gargaaru sun .

ذَلِكَ

*Sababaa Rabbiin haqa tayeef jecha. kan isa malee kan, nama gargaaru hin jirre,

يَا أَيُّهَا اللَّهُ هُوَ الْحَقُّ

*Ammoo wanni kuffaarri Rabbii achitti gabbaru kan akka dhaga'aa suura'aa namaa jinni'ii .

وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ

*Waan kijibaa , kan dhabamu

هُوَ الْبَاطِلُ

*Rabbiin kan qudraa isaatin waa hundaa

وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ

oliiti

62} *Kan waan isaan hin malle hundarraa guddate kan wanni hundi isa biratti xiqqo'oo

*Si hin agerree hin beynee akka Rabbiin sami'irraa bishaan roobaa buuse .

*Kan dachiin Rooba saniin magarsitee, gu-rraachomtu .eega goggoydee addaatee

*Rabbiin kan gabroota isaatii rahmata godhu kan isaanii je'ee, rooban waa hunda magarse .

63} *Rabbiin waan qalbiin gabrootaa yoo rooba dhaban taatu beekhaa.

*Wanni samiidhafii dachii keessa jiru hundi kan isaati , isaatu uumee isaatu qaba

*Rabbiin waan uume hundarraa dureessa

64} *Kan haala hundatti , waa hundarratti , faarfamu

*Hin beynee hin garree ?,

*Akka Rabbiin, waan lafarratti uume , isinii laaffisee, akka itti fayyadamtan isinii godhe. kan akka waan lubbuu qabuu mukkaa bishaanii albooda'aa.

*Akka markaba gurguddaa ,ba'aa guddoo fuudhu ,kan bahara keessa fedhii Rabbiitin deemu, isinii laaffise hin garree ?,

*Kan samii dachi'irra kufuu dhoowwuu dandeytii isaatin .

*Yoo fedhii isaatin taate malee

*Rabbiin kan namaaf nayu tanaaf waa hunda isaanii laaffise .

65} *Kan rahmata isinii godhu tanaaf waan isin miidhu kan akka sami'ii isinirraa qabe

*Rabbiin isa isinii hin jirre isin uumee isin jiraachise .

*Kan eegasii gaafa yeroon jiruu teessanii dhumte isin ajjeesu

الْكَافِرُ ١٢

الْمُرْتَابِ اللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً

فَنُصِصَ بِهِ الْأَرْضُ مَخْضَرَةً

وَإِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ

خَيْرٌ ١٣

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ

وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ

الْحَكِيمُ ١٤

الْمُرْتَابِ

أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ

وَالْفَلَكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ

وَيُمَسِّكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ

إِلَّا بِإِذْنِهِ

إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرءُوفٌ

رَحِيمٌ ١٥

وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ

ثُمَّ يَمِيتُكُمْ

*Eegasii gaafa qiyaaman dhaabbatte isin jiraachisee , qabri'ii isin kaasu .

ثُمَّ يَحْيِيكُمْ

*Namni Rabbiin beyne kaafirri,

إِنَّ الْإِنْسَانَ

66} *Waan Rabbiin akkasitti isaan qananiise moroma itti amanuu dhiisu'uun .

لَكَفُورٌ ﴿٦٦﴾

*Ummata hundaafuu, nabiiyii hundaafuu,

لِكُلِّ أُمَّةٍ

*Shari'aa yookaa heera goonee jirra

جَعَلْنَا مَنَسْكَ

*Heera yookaa shari'aa isaan itti dalagan

هُمْ نَاسِكُوهُ

kan shari'aan ummata tokkoo ummata kaanitti hin dabarre, ummanni zamana nabi Muusa'aa hanga nabii kgiisan ergamutti, shari'aan isaanii , tawraati gaafa iisan ergamerraa hanga nabi Muhammad ergametti shari'aan isaanii injiili ummanni gaafa nabi Muhammad ergame jiruufii, ummanni isaan booda dhufu, hundi hanga guyyaa qiyaama'atti shari'aan isaanii qur'aana, malee, waan biraatii miti shari'aan isa duraa hundi isaan shaaramtee,

*Ummanni si dura dabre, shari'aan teenya

فَلَا يَنْزِعُ عَنْكَ فِي الْآخِرَةِ

hin shaaramnee, bakkuma jirti je'ee, siin hin falmin . nabiiyiin tokko, hoggaa ergame, shari'aan nabiiyii isa duraa ni cittii, an si erguudhan ,sharii'aa ergamoota kiyjaa kan si duraa hunda deemsisee, kutee akkasuma ummanni kee shari'aa ati itti fiddi keessatti siin moromuu hin qaban, akka kuffaari gariin, dubbii bakhti'ii keessatti siin falmu, waan Rabbiin ajjeese nyaatu'uutu waan namni ajjeese nyaatu'urra caala je'anii, kanuma islaamni bakhtiin, dhukkuba namatti fiddi je'uun wanni ummata keetiratti jiru waan ati itti fidde jaalatanii fudhatu' siin moru'uun male'itti,

*Diinaa Rabbii keetitti nama yaami,

وَادْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ

67} *Ati diinaa qajeela'arra jirtaa .

إِنَّكَ لَعَلَّ هُدًى مُّسْتَقِيمٍ ﴿٦٧﴾

*Yoo dubbii diin keessatti, eega haqa arganii siin moroman .

وَإِنْ جَدَلُوكَ

68} *Rabbiitu waan isin dalaydan beekha isaatu waan dalaydanirraa isin gaafata je'iinii , isaanin moromuu dhiisi .

فَقُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٦٨﴾

*Rabbiin isin warra amaneeffii warra kafare jiddu'utti firdii gudha .

اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ

*Guyyaa qiyaama'aa .

يَوْمَ الْقِيَامَةِ

69} *Waan isin,keessatti wal dhabdan keessatti .

*Akka Rabbiin waan dachi'ii samii keessa jiru hunda beekhu, hin beeytuu ni beyta jechu'u

*Waan san hunda beekhun

*Kitaaba keessa jirti sun kitaaba wahayyuu keessatti katabame,kan lowhalmahfuuzg , je'amuu

*Waan san beekhun .

70} *Rabbirratti laafa'a .

*Ormi kuffaaraa ni gabbara ni ibaada.

*Rabbii achitti . waaqa godhatanii asnaama, taabota, ibaadan

*Waan Rabbiin gabbaraa je'ee ajaja hin busin , kan ragaa Rabbirraa ittin qabne

*Waan akka isiin Rabbi , yookaa waaqa taate,karaa ayli'iitin hin beyne,ibaadan

71} *Warra Rabbitti kafare namni isaanii di-matee,azaaba Rabbii isaanirraa dhoowwu hin jiru .

*Hoggaa orma kuffaaraa sanirratti aayanni qur'aanaa kan ma'naan isi'ii adi'ii qara'amte.

*Fuula warra kafareerratti jibbansa garta fuula butu'uun .

*Warra isaanirratti aayata qara'u san dhawu'uuf , itti ka'an takkaa dhiyaatan .

*Waan qur'aana kanarra isin jibbisiisu , isinii odeessuu ji'iin.

*Wanni hoggaa agartan qur'aana isinirratti qara'amu kana daran jibbitan ibidda jahannami .

*Ibidda san Rabbiin warra kafareef qopheesse.akka isaanin gubu, isaanif baallama seene takkaa ibiddaaf ,akka kuffaara isaa ke-

فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٦٩﴾

أَلَمْ تَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۗ

إِنَّ ذَلِكَ

فِي كِتَابٍ

إِنَّ ذَلِكَ

عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧٠﴾

وَيَعْبُدُونَ

مِن دُونِ اللَّهِ

مَا لَهُمْ بِهِ سُلْطَانًا

وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ

وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ﴿٧١﴾

وَإِذَا نَتَلَى عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ

تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ

يَكَادُونَ كَيْسُطُونَ بِالَّذِينَ يَتُلُونَ

عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا

قُلْ أَفَأَنْتُمْ بِشَرِّ مِنْ ذَلِكَ كُفْرًا

النَّارِ

وَعَدَهَا اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا

nnu, baallama seene .

72} *Ibidda sun waa bakka hamtu'uu, kan isaan itti deebi'an.

*Yaa ilmaan aadam ,

*Warra waan Rabbin tayin gabbaruufii, waan Rabbi achitti gabbaramuuf, fakkeessan godhamee,

*Fakkeessaa san dhaggeeffadhaa, fakeessan sun hunoo tana,

*Wanni isin Rabbi achitti gabbartan, Rabbi godhattanii, dhaga'aafii, namaafii waan birarraa,

*Tiisisa tokicha hin uuman,

*Odo isa uumu'uuf hundi isaanii wal gayelle'ee, umriin tiisissaa guyyaa afurtama .

*Yoo tiisifni, waan isaan ibaadana kan akka dhaga'aa sanirraa, waan akka dhadha'aa, kan isaan itti muudan duraa fudhatee barare,

*Wanni isaan Rabbi je'anii gabbaran sun tiissisarraa waan san deeffatuu hin dandeessu

*Duuba warri sanama ibaadufii .

73} *Sanamni ibadamu waan laafaa ta yee akkamiin Rabbi taya? wanni Rabbiin ,tiisisa fakkeessaa godheef waa afurifii:

1 Gadi galummaa isaatifi

2 Laafina isaatifi

3 Fokkina dalagaa isaatifi.

4 Heddomina isaatifi udaan isaa yoo waan adi'irra bu'e ni gurraachoma, yoo waan gurraati'irra bu'e ni addaata, duuba sanama tiisisa uumuu hin dandeenye, kan tiisisa ifirraa dhoowwu hin dandeenye, kan yoo tiisifni, waan isaa duraa fudhate irraa buufatuu hin dandeenye, san ormi kuffaaraa gabbara, Rabbi waa hunda uume dhiisanii.

*Isaan dhuga'aan Rabbi hin guddifne , kan waan tiisisa ifirraa dhoowwu hin dandeenye itti qixeessanii ibaadana, takkaa gabbaran,

74} *Rabbiin jabaa waa hunda injifatu.

وَيْسَ الْمَصِيرُ ﴿٧٢﴾

يَأْتِيهَا النَّاسُ

ضَرْبٍ مِّثْلٍ

فَأَسْتَعِزُّوا لَهُ

إِنَّكَ الَّذِي تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ

لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا

وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ

وَإِنْ يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا

لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ

ضَعُفَ الطَّالِبِ

وَالْمَطْلُوبِ ﴿٧٣﴾

مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ

إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٧٤﴾

*Rabbiin malaayka'arraa ergamoota maraxateeti anbiyootatti erga,

*Ilmaan namaa dhiirarraayis, ergamoota maraxateeti, namatti erga, akka diin isaa itti geessaniif,

*Rabbiin kan waan gabroonni je'u hunda dhagayu,

75} *Kan waan gabroonni dalagu argu, kan namni ergaa isaa haqa godhatu beekhu.

*Rabbiin kan waan gabroottan isaa dalaganiit takkaa je'anii dabarsan hunda beekhu

*Kan waan isaan dalaguu oolanii boodaa aansan baakhu

76} *Wahayyuu gara Rabbiiti deebiti.

*Yaa warra Rabbitti amane, rukuukga godhaa, ammallee sujuuda godhaa, salaataa,

*Rabbii keessan ibaadaa, tokkummaa isaa yaadaa ,

*Waan kheyrrii taye takkaa waan gaarii taye dalagaa, akka rahgima, takkaa fira maxxan-fatu'uu, haala tolu'uu,

77} *Akka milkooytanii,jannata haqa godhattaniif.

*Diin Rabbii jabeessu'uu jecha, qabsoo godhaa,

*Qabsoo dhuga'aa, qabsoon dhuga'aa tan humna takkallee irraa duuban kaayamne,

*Rabbiitu isin filatee ummata jiddu jireysa

isin godhe, akka diin isaa jebeessitaniif, jihaanni lama: tokko xiqqa'aa, tokko gudda'aa, xiqqaan: jihaada kuffaarati, akkaatan jihaada isaanii beekkamaa sun humna isaanin sodaachisan qabaatuu, ammoo jihaada guddaan: jihaada nabs-e'etifii hawa'aafii, sheyxaanati, akkaatan jihaada kanaa waan nabseen itti nama yaamtu didu'u, jihaanni kuffaaraa wanni xiqqaa je'ameef: lolli kuffaaraa ni dhumaa kuun hin dhumu, kuffaarri yoo si mooyatee si ajjeese, jannata seenta ammoo yoo nabseen tee si mooyatee si ajjeefte ibidda seenta, ammas kuffaarri diina mul'ataa kuun dhokhata', diina mul'atuun lolu'uutu, kan hin mul'anneen lolu'urraa laafaa,

اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا

وَمِنَ النَّاسِ

إِنَّكَ اللَّهُ سَمِيعٌ

بَصِيرٌ ﴿٧٥﴾

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ

وَمَا خَلْفَهُمْ

وَالِلَّهِ تُرْجِعُ الْأُمُورَ ﴿٧٦﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَرْكَعُوا وَاسْجُدُوا

وَأَعْبُدُوا رَبَّكُمْ

وَأَفْعَلُوا الْخَيْرَ

لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ ﴿٧٧﴾

وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ

حَقَّ جِهَادِهِ

هُوَ أَحَبُّ إِلَهِكُمْ

*Rabbiin diinaa islaamaa keessatti waan

وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ

jabduu, isin dalaguu hin dandeenyetti isin hin ajajne, takkaa heera jabaa isin-irraa hin keenye, akka ummata duritti ummanni dur, yoo huccuun najifamte bakka najifamti san, muraniiti darban ommoo islaama keessatti bishaanin dhiqan ummanni dur yoo dilii dalage, adda isarratti katabamti, ammoo islaama keessatti Rabbiin ni sattaree, addunya'atti irraa hin mul'attu ummanni dur yoo dilaaye, towban isaanii if ajjeessuu. islaama keessatti akkasii miti. ammas diin islaamaa keessatti, dachiin masjid, ammas salaata raka'aa afurii lama lama godhuun imalaaf ni gaya, bishaan dhaban tayammumni ni gaya. yoo waan nyaatan dhaban bakhtii nyaatun namaaf gaya. Imalaafii dhukkubaaf. ammallee hoosisaaf soomana furanii eegasii qadaa baasun ni gaya waan dubbanneefii kan biralle'eef jecha diin islaamaa diin Rakkoon keessan jirre. laafaa namuu hanga dandayutti qabatu. kan dhaabatuu hin dandeenye taa'ee yookaa ciisee salaatee.

*Islaamni kun, akka diinaa abbaa keessanii ibraahiimi, towhiidafii laafina keessatti,

وَلِلَّهِ أَيُّكُمْ أَنْزَاهِمْ

*Rabbiin isa kan {muslimiina} je'ee maqaa kanaan isin yaame kitaabban dur buuse keessatti,

هُوَ سَمَّكُمْ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ

*Qur'aana keessattis Rabbiin { muslimii na}

وَفِي هَذَا

je'eeti isin yaame. duuba waan Rabbiin maqaa kanaan isin yaamef jecha muslima jechuun kan dubbii Rabbii dhagayu jechu'uu, dubbii Rabbii dhagayaa, Rabbii keessan ibaadaa. waan inni itti isin ajaje dalagaa waan inni irraa isin dhoowwerraa dhofowwamaa.

*Akka nabi Muhammed ragaa isinii Bayu guyaa qiyaama'aa diin itti geessee qabatan je'ee fuula Rabbii duratti.

لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ

*Akka isin ummata isin duraa hudarratti

وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ

ragaa baatan. ergamoonni isaanii waan ergamaniin itti geessan jettanii waan qur'aanni nabirratti bu'ee itti dalaydan isinii odeesef jecha keessattuu, ergamoonni diiddamii shanan qur'aanni maqaa dhayee nuu odesse. duuba Rabbiin warra ummata hundarratti ragaa bayu, kan anbiyootaf ragaa bayu, isin godhuun, guddina guddaadhaa, badhaasa likkiin qabnee, galata isaaf galchaa

*Salaata guuta'aa salaataa namni tolchee, salaata shanan salaatee sunnaa heddomm-eyse dhugumaan Rabbiif galata galchee.

فَأَقِمْوُا الصَّلَاةَ

*Zakaata isinirratti wajabe baafadhaa nama haqa godhatuu kennaa.

وَأَتُوا الزَّكَاةَ

*Waa hunda keessatti, abdiin Rabbii jabeessaa isumatti irkadhaa.

وَأَعْتَصِمُوا بِاللَّهِ

*Rabbiin isuma aanan keessanii kan hoggaa mara akka maratti isin gargaaru kan amriin teessan harka isaa jirtu .

*Inni waa aanaa gaarii .

78}*Ammallee inni waa dirmataa keessan gaari'ii .

هُوَ مَوْلَاكَ

فَنَعَمَ الْمَوْلَى

وَنَعَمَ النَّصِيرُ